

Vrienden van het **AIRBORNE** MUSEUM

Van het bestuur

Na meer dan tien jaar heeft Geert Maassen, met ingang van dit nummer, besloten om terug te treden als redactielid van de nieuwsbrief. Drukke werkzaamheden hebben hem tot deze keuze gebracht. Geert begon in 1993 in de redactie van de nieuwsbrief, om precies te zijn bij nummer 49. De volgende jaren verschenen er van zijn hand met grote regelmaat artikelen over de meest uiteenlopende onderwerpen. Daarnaast redigeerde hij met grote nauwgezetheid de aangeleverde ministories en voorzag die van kritisch commentaar. Zijn encyclopedische kennis van de historie van onze gemeente was daarbij van onschatbare waarde.

Leden en bestuur van de Vereniging Vrienden danken Geert voor alles wat hij voor de vereniging heeft gedaan. Gelukkig heeft hij aangegeven dat hij, indien er een beroep op hem wordt gedaan, nog steeds voor redactioneel werk beschikbaar is. Tevens zal Geert zijn werkzaamheden in de publicatie-commissie voortzetten.

25-jarig jubileum

De viering van het 25-jarig bestaan van de Vereniging Vrienden trok op zaterdag 21 mei enkele honderden leden en andere belangstellenden naar het Airborne Museum. Rond het museum was een aantal stands ingericht, waarin leden van de VVAM en vertegenwoordigers van andere organisaties museumstukken tentoonstelden en demonstraties gaven. Er waren stands met radio apparatuur, medische artikelen, modelbouw, boeken, etc. Er was een grote tent waarin allerlei wapens waren tentoongesteld, er was een brencarrier, een 25-ponder kanon en een houwitsier. Alle museumstukken konden niet alleen van dichtbij worden bekeken, maar mochten ook worden aangeraakt, hetgeen normaliter in een museum niet mag. Alle vragen werden op deskundige wijze beantwoord. Het weer was uitstekend, waardoor veel mensen langdurig op het terrein bleven, genietend van door restaurant Schoonoord verzorgde hapjes en drankjes.

Aan het eind van de middag kwam een aantal leden bijeen in de grote zaal van het museum voor het meer 'officiële' deel van die dag. In een gloedvolle speech ging onze voorzitter Ben Kolster in op de

FOTO: E. VAN DER MEIDEN

Tijdens de viering van het 25-jarig jubileum van de VVAM op 21 mei j.l. zitten drie leden van de vereniging wat te praten op een van de 17-ponder kanonnen naast het Airborne Museum.

nauwe band tussen de vereniging en het Airborne Museum. Om de steun van de VVAM aan het museum te benadrukken, overhandigde hij een cheque aan de heer Groeneweg, die hiervoor namens de Stichting Airborne Museum bedankte.

Mede dankzij de inzet van een groot aantal vrijwilligers, kan de VVAM terugzien op een uitstekend verlopen jubileum!

(Erik van der Meiden)

Wybo Boersma neemt afscheid als directeur

Per 17 september 2005 legt Wybo Boersma zijn functie neer als directeur van het Airborne Museum. Hij wordt per 1 oktober 2005 opgevolgd door Frans Smolders, die sinds juni 2004 de functie van adjunct-directeur/conservator vervulde.

Wybo is vanaf 1972 vrijwilliger en vanaf 1974 bestuurslid van de stichting Airborne Museum. Nadat hij in 1991 vervroegd ontslag had genomen uit de Koninklijke Landmacht, was hij als vrijwilliger dagelijks werkzaam in het museum. Ook was hij de stuwende kracht achter de grote renovatie in 1993/1994. Na die renovatie heeft hij de directie van het Airborne Museum gevoerd. De heer Boersma blijft als lid van het Stichtingsbestuur verbonden aan het museum.

Op 23 september a.s. is er in het Airborne Museum een receptie waarin afscheid kan worden genomen van Wybo als directeur. Deze bijeenkomst begint om ca. 17.00 uur.

Mutaties in het stichtingsbestuur

Op korte termijn verlaten drie leden het bestuur van de Stichting Airborne Museum.

De heer André de Vries legt om persoonlijke reden zijn functie als voorzitter neer. De heer de Vries vervulde deze taak sinds 2004. Onder zijn leiding zijn de innovatieplannen van het museum tot stand gekomen. Zijn functie wordt tijdelijk waargenomen door vice-voorzitter Jook van Slooten.

De bestuursleden Aad Groeneweg en Gerrit Pijpers stellen hun functie ter beschikking zodra in hun opvolging is voorzien. Aad Groeneweg is vanaf 1975 lid van het Stichtingsbestuur. Hij blijft als adviseur aan het museum verbonden. Zijn functie als vice-voorzitter is met ingang van juli 2005 door de heer Van Slooten overgenomen.

Gerrit Pijpers is vanaf 1995 aan het bestuur verbonden. Zijn huidige werkzaamheden bij de Koninklijke Luchtmacht geven hem te weinig tijd voor een bestuursfunctie bij het Airborne Museum.

Het bestuur van de Stichting is de aftredende functionarissen veel dank verschuldigd voor de vele werkzaamheden die zij de afgelopen jaren voor het museum hebben gedaan.

Door de Stichting Airborne Museum zullen nieuwe bestuursleden aangezocht worden, om op korte termijn in de ontstane vacatures te voorzien.

Lezing over bevoorradingsvluchten

Op zaterdag 3 december a.s. zal ons lid Arie-Jan van Hees een lezing houden over de bevoorradingsvluchten die Britse Stirling -en Dakota squadrons tussen 17 en 26 september 1944 uitvoerden naar het gevechtsgebied bij Arnhem. Daarbij zal ook uitgebreid worden ingegaan op de organisatie van 'air-despatch' operaties. In 2004 publiceerde Arie-Jan over dit onderwerp het boek 'Green On, The Story of the Arnhem re-supply'. Op de middag van de lezing kunnen gesignde exemplaren van dit boek worden gekocht.

De lezing, die zal worden geïllustreerd met een groot aantal afbeeldingen, vindt plaats in de Concertzaal aan de Rozensteeg in Oosterbeek. Aanvangstijd 14.00 uur. De zaal is open om 13.30 uur.

Vragenlijst

In maart j.l. hebben alle Nederlandse leden van de Vereniging Vrienden een vragenlijst ontvangen. De uitkomst van deze enquête willen we gaan gebruiken bij het uitwerken van een toekomstvisie voor de vereniging.

Van de 1035 verzonden vragenformulieren hebben we er inmiddels 213 ingevuld retour ontvangen. Hier voor onze hartelijke dank!

Mocht u de enquête nog niet hebben ingevuld, maar dat alsnog willen doen, dan kunt u die de toekomende tijd nog gewoon insturen. Het adres hiervoor luidt: Vereniging Vrienden van het Airborne Museum, p.a. St. Bernulphusstraat 8, 6861 GS, Oosterbeek. De gegevens uit de ingezonden vragenlijsten worden deze winter verwerkt.

(Erik van der Meiden)

FOTO : DR. R.S. TJADEN-MODDERMAN

De foto waarvan we vorig jaar nog niet wisten dat hij was gemaakt bij de Beethovenlaan in Arnhem. Datum: 17 september 1944.

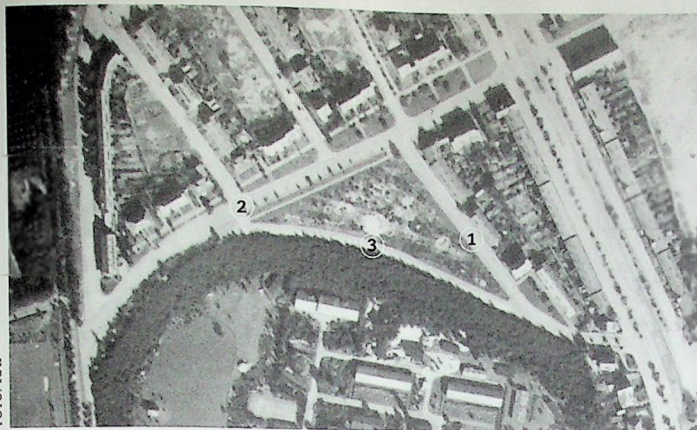
Foto gelokaliseerd

In Nieuwsbrief nummer 95 van september 2004 plaatsten wij een foto van een open terrein met daarachter een aantal huizen. Links zijn rookwolken zichtbaar. Op het moment van plaatsing wisten we alleen dat dit beeld vermoedelijk in Arnhem was vastgelegd door Dr. R.S. Tjaden-Modderman op 17 september 1944. Onze vraag was toen: waar stond de fotograaf toen hij die afbeelding maakte en wat veroorzaakte de rook?

Kort na de publicatie vonden we in het boek 'De illegale camera 1940-1945, Nederlandse fotografie tijdens de Duitse bezetting', door Veronica Hekking en Flip Bool (Naarden, 1995) de naam van de heer Tjaden-Modderman. De samenstellers van het boek waren in de gelegenheid geweest om zijn originele album, dat zich in particulier bezit bevond, voor onderzoeksdoeleinden te lenen. Bij de betreffende afbeelding bleek het volgende bijschrift te staan: 'de luchtlandingen bij Eindhoven, Nijmegen en Arnhem. Dit was een kleine bomaanval op huizen aan de Beethovenlaan in Arnhem... (opname enkele seconden na de eerste bom)'. Deze tekst ontbrak bij de afdruk in het Gelders Archief, omdat men daar alleen beschikte over reproducties, zonder onderschriften.

De locatie Beethovenlaan in de wijk Alteveer in Arnhem-Noord werd bevestigd door vijf leden van de vereniging de heren J. de Vries, K.H. Kwabek, J. Back en H. Timmerman uit Arnhem en de heer D. Kolenbrander uit Velp. Alle vijf waren zij tot de conclusie gekomen dat de fotograaf zijn opname in noordwestelijke richting had gemaakt vanaf de Lisztstraat. Links zien we langs de Mahlerstraat de sparren op het steil aflopende talud naar het toenmalige Gemeenteziekenhuis, nu Ziekenhuis Rijnstate. De bomen staan er nu nog. Het meest rechtse huis aan de Beethovenlaan heeft als huisnummers 27 en 29. Het open terrein op de voorgrond is inmiddels volgebouwd met flatwoningen, zodat een vergelijkbare opname nu niet meer kan worden gemaakt.

De heer Kolenbrander gaf nog wat nadere informatie over de rookwolken. Volgens hem waren die veroorzaakt door een aanval met een jachtvliegtuig, waarschijnlijk van het type Typhoon. Hij bevond

Luchtfoto van 6 september 1944 waarop in het midden het gebied zichtbaar is dat Dr. R.S. Tjaden-Modderman op 17 september 1944 fotografeerde. 1. De Lisztstraat, waar de fotograaf stond met zijn camera, 2. de Beethovenlaan met huizen aan de noordzijde, 3. de Mahlerstraat met het talud naar het toenmalige Gemeentehuis, met daarop een strook donker gekleurde sparren. Tussen de drie genoemde straten ligt een driehoekig open terrein, dat op de foto van de heer Tjaden-Modderman zichtbaar is op de voorgrond. Na de oorlog werd dat stuk grond volgebouwd.

uit de auto van Kussin.

Het grootste deel van de dag werd besteed aan de acties van B Company, 2nd Parachute Battalion. Uitleg werd gegeven door de zeer deskundige David van Buggenum. Een van de hoogtepunten was een bezoek aan station Oosterbeek-Laa, dat nu niet meer als zodanig in gebruik is. Terwijl David een verslag gaf over de gebeurtenissen op 17 september 1944, kwam de huidige eigenaar naar buiten met een groene Britse legerzakklantaren uit de oorlog, die hij onlangs in zijn tuin had opgegraven!

Ook C Company, 2nd Parachute Battalion werd niet vergeten en Marcel Anker gaf een overzicht van de acties van deze eenheid in het gebied oostelijk van het St. Elisabeth Gasthuis in Arnhem. Later volgden we de route van B Company vanaf de

zich op dat moment op de hoek van de Bachlaan en de Catterpoelseweg en volgens zijn herinnering vond de aanval plaats rond het middaguur. Hij wees ons er op dat in het boek 'De Zwarte Herfst' van C.A. Dekkers en L.P.J. Vroemen (Weesp, 1984) op pagina 25 in het daar afgedrukte politierapport op 17 september 1944 de volgende mededeling staat: '12.30 uur: wordt telefonisch gemeld een bominslag in de Bachlaan, 3 à 4 huizen getroffen, vermoedelijk gewonden'. Of dit genoemde incident inderdaad de oorzaak is van de op de foto zichtbare rookwolken, hebben wij niet na kunnen gaan. We houden ons aanbevelen voor nadere informatie.

De redactie wil hierbij graag de mensen bedanken die de moeite hebben genomen om op onze oproep te reageren.

(Robert Voskuil)

Brits Weekend 2005

Opnieuw had ik het voorrecht om deel te kunnen nemen aan het weekend dat speciaal was georganiseerd voor leden van de VVAM uit het Verenigd Koninkrijk. Helaas was ik te laat voor de wandeling op vrijdagmiddag 17 juni, maar later hoorde ik dat die excursie op de bekende professionele manier was geleid door Niall Cherry. De groep bezocht een aantal belangrijke punten in en bij Oosterbeek en eindigde bij het relatief nieuwe monument voor Operatie Berlin, dat slechts bij weinigen van ons bekend was.

Zaterdagochtend 18 juni was warm en zonnig en dit jaar werd het een dag die geheel was gewijd aan de 1st Parachute Brigade. We bekeken verschillende locaties en hoorden een groot aantal nieuwe verhalen. Interessant vond ik het verhaal van een van de deelnemers die vertelde over het pistool dat door een lid van het 3rd Parachute Battalion was gepikt

plaats waar in 1944 de schipbrug lag, tot aan de verkeersbrug, waarbij we ook een aantal locaties in de Weerdjesstraat bekeken, waar Sem Presser zijn later beroemd geworden foto's maakte. Al met al een fantastische dag, waarvoor Niall en Eugène een brochure hadden samengesteld met kaarten en foto's, zodat we ons optimaal konden oriënteren.

De battlefieldtour op zondag 19 juni voerde ons naar onbekendere streken, buiten de regio Arnhem. We doorkruisten een aantal Amerikaanse droppings- en landingzones bij Groesbeek en bezochten het terrein waar de gliders van Browning's 1st Allied Airborne Army HQ waren neergekomen. Vervolgens ging de tocht via het 'Memorial to the Missing' op de Canadese begraafplaats bij Groesbeek naar Nijmegen, waar de acties van de Guards Armoured Division onder de loep werden genomen. We liepen over de grote verkeersbrug, waarna de voertuigen ons weer oppikten om ons naar de oever van de Waal te brengen voor een zeer welkome lunch. Daarna reden we door het gebied van de Betuwe dat in 1944 'The Island' werd genoemd en bekeken een aantal plaatsen waar de Poolse Para Brigade en de 43^e Wessex Divisie slag hadden geleverd. Aangekomen bij de oevers van de Rijn gaf Niall ons de keuze om per veerpont de rivier over te steken of om te rijden via een van de bruggen. De hele groep koos voor de overtocht per veerpont, hetgeen slechts zestig cent per persoon kostte! Vanaf de boot hadden we een prachtig overzicht over de Rijn. Opnieuw een zeer interessante dag. Met dank aan Niall en Eugène voor de brochure en de administratie, aan Robert, Bob, Erik, Monique en Anne Joke, die uitleg gaven op de verschillende locaties en die het vervoer en de lunches regelden. Mijn excuses indien ik per ongeluk een naam ben vergeten!

Er wordt al gesproken over een volgend weekend in

2007 en ik wil dat evenement nu al uit de grond van mijn hart aanbevelen aan ieder lid uit het Verenigd Koninkrijk! Iedereen die oorspronkelijk van plan was geweest om dit jaar mee te gaan en dat niet heeft gedaan, heeft een fantastische reis gemist! (Lawrence Le Carre)

Resten van schuilhut onderzocht

In de bossen van het gebied bij de Kleine Kweek, ten noorden van de Dreijenseweg, hebben tijdens de Slag om Arnhem negen man van het 10th Parachute Battalion zich in een hut schuil gehouden. Ze zijn daar hoogstwaarschijnlijk terechtgekomen, toen zij na de gevechten van 19 september 1944 bij pompstation La Cabine geen kans meer zagen zich weer bij de hoofdmacht aan de zuidzijde van de Amsterdamse weg te voegen. Informatie hierover is te vinden in de boeken 'Zwevend naar de Dood' (hoofdstuk 14), 'De Zwarte Herfst' (hoofdstuk 46) en 'Blik Omhoog', deel 3, bladzijde 898.

Tijdens een ontmoeting met de toezichthouder Zuid-Veluwe van het Gelders Landschap, de heer Ben Oosting, vertelde hij dat de resten van deze schuilplaats nog zichtbaar zijn in het terrein. Hij

FOTO: PHILIP REINDERS

Britse geweerpatronen en een fosforgranaat, die onlangs werden gevonden in een voormalige schuilplaats van militairen van het 10th Parachute Battalion in de bossen van de Kleine Kweek, noordelijk van de Amsterdamseweg, ter hoogte van restaurant 'De Leeren Doedel'

bod aan om mij die plaats te laten zien, hetgeen een week later geschiedde. Daar aangekomen bleek dat in het bos op twee dicht bij elkaar gelegen plekken duidelijk restanten van een schuilplaats zichtbaar waren. Nadat de nodige takken waren verwijderd, kon het zoeken beginnen. Op de plek van de voormalige schuilplaats lag naast een stukje webbing en wat patronen een gevaarlijke fosforgranaat. Een meter of dertig daarachter lagen ruim duizend stuks Britse .303 geweerpatronen. Verder vonden we in de omgeving nog drie 20mm hulzen, afkomstig uit boordwapens van geallieerde jagers. De munitie werd op een veilige plek herbegraven. Later werd deze door de EOD afgevoerd.

Het is interessant dat ruim 61 jaar na de Slag om Arnhem nog steeds zaken in het veld zichtbaar zijn, die een rol hebben gespeeld in die strijd.

(Philip Reinders)

'De vergeten executie'

In het boek 'Arnhem 44/45' (1981) van het voormalige hoofd van het Arnhemse Gemeentearchief, de heer P.R.A. van Iddekinge, komt op pagina 34 een passage voor over het doodschieten van drie burgers bij Park Sonsbeek. Dit zou gebeurd zijn op woensdag 20 of donderdag 21 september 1944. Een vierde burger was ontkomen. Verder gaf Van Iddekinge geen nadere bijzonderheden.

Jos Diender, verbonden aan het bezoekerscentrum Sonsbeek, heeft deze onbekende geschiedenis, waaraan door sommige 'Arnhem kenners' zelfs getwijfeld werd, onlangs nauwkeurig onderzocht. Het resultaat van zijn naspeuringen is vastgelegd in een brochure die uitgegeven is door het Bezoekerscentrum Sonsbeek. Het is bewonderenswaardig hoe Diender de geschiedenis van deze fusillade, waarbij twee burgers omkwamen en twee ontsnapten, dankzij intensief speurwerk boven water heeft gekregen. Het boekje, dat is voorzien van foto's, brengt deze dramatische gebeurtenis bij Park Sonsbeek na meer dan 60 jaar voor het voetlicht. Gelukkig zijn er nog steeds enthousiaste mensen die zich de tijd en inspanning gunnen ook deze aspecten van de Slag om Arnhem te onderzoeken en vast te leggen. Het boekje is ook voor de 'Arnhem-kenners' een 'must' om te bezitten. Voor de prijs hoeft niemand het te laten.

'Arnhem, 20 september 1944, De Vergeten Executie' door Jos Diender is een uitgave van het Bezoekerscentrum Sonsbeek, Arnhem. De brochure telt 17 pagina's en kost € 1. Te verkrijgen bij het bezoekerscentrum Park Sonsbeek, Arnhem.

(Wybo Boersma)

COLOFON

De Nieuwsbrief is een uitgave van de Vereniging Vrienden van het Airborne Museum Oosterbeek (Utrechtseweg 232, 6862 AZ Oosterbeek) en verschijnt vier keer per jaar. Het doel is bekendheid te geven aan het Airborne Museum, de Vereniging Vrienden en de geschiedenis van de Slag om Arnhem.

Telefoon museum: (026) 333 77 10

Redactie: drs. R.P.G.A. Voskuil.

Redactieadres: Utrechtseweg 232, 6862 AZ Oosterbeek, e-mail: vvamredactie@planet.nl

Penningmeester/ledenadministratie: Frits Miedema, telefoon (026) 333 64 76, e-mail: fymiedema@planet.nl

Coördinatie verzending, archivering & distributie losse

nummers: Chris van Roekel, Oosterbeek.

Vormgeving: Hildebrand DTF, Wageningen.

Druk: Drukkerij Verweij Wageningen B.V.